

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS TARNYBĄ

2021-07-12 Nr. 4D-2021/1-785
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėja, pareiškėja) skundą dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau vadinama – VGTPT) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymo nagrinėjimo terminų galimu pažeidimu (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

„[...] į 2021 m. kovo 24 d. mano klausimą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai raštu „ar socialinės paramos teikimą matote sistemoje ar man užsakyti tai įrodančią pažymą seniūnijoje?“ neatsakyta per teisės akte [...] nurodytą terminą [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. 2021 m. birželio 10 d. Seimo kontrolierius raštu Nr. 4D-2021/1-785/3D-1506 kreipėsi į VGTPT prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2021 m. birželio 23 d. Seimo kontrolierius gavo VGTPT 2021 m. birželio 21 d. raštą Nr. (8.26Mr) TPS-2946.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

„[...] vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 5 straipsniu socialinė parama yra įvairių rūšių, tačiau Tarnybai yra suteikta prieiga prie Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos tik dėl socialinės pašalpos skyrimo. Pažymėtina, jog Tarnyba 2020-10-09 raštu Nr. (12.31) FS-3238 informavo Pareiškėją apie pareigą apmokėti 72,00 Eur antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidas, kurios susidarė antrinę teisinę pagalbą teikiant pagal Tarnybos Šiaulių skyriaus 2020-06-26 sprendimą Nr. (8.4)TP-20-T1451-6761, o 2020-10-14 raštu Nr. (12.31) FS-3212 informavo apie pareigą apmokėti 88,00 Eur antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidas, kurios susidarė antrinę teisinę pagalbą teikiant pagal Tarnybos Šiaulių skyriaus 2020-03-13 sprendimą Nr. (8.4)TP-20-T-606-3442.

Tarnyba 2020-12-02 raštu Nr. (12.31) FS-3753 išsamiai išdėstė mokėtinų antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidų sumų apskaičiavimą bei nurodė, kad Tarnybai nėra suteikta teisė atidėti antrinės teisinės pagalbos išlaidų mokėjimą. Tarnyba papildomai informavo Pareiškėją apie galimybę pateikti motyvuotą prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidų mokėjimo dalimis nurodant kokio dydžio įmokomis ir per kokį laikotarpį gali apmokėti nustatytas 72,00 Eur ir 88,00 Eur sumas už suteiktą antrinę teisinę pagalbą.

Tarnyba pakartotinai 2021-02-01 raštu Nr. (12.31Mr) FS-276 informavo Pareiškėją apie galimybę pateikti Tarnybai motyvuotą prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidų mokėjimo dalimis bei papildomai paaiškino, jog tuo atveju, jeigu neturi galimybės mokėjimo vykdyti dalimis ir yra tikrai būtinas mokėjimo atidėjimas iki karantino pabaigos, reiktų šias priežastis nurodyti bei pateikti tai patvirtinančius duomenis.

Tarnyba pažymi, kad jeigu yra galimybė duomenis gauti iš registru, Tarnyba neprašo papildomai pateikti tapačius duomenis, matomus registruose. Kaip minėta, Tarnyba 2021-02-01 raštu Nr. (12.31Mr) FS-276 nurodė, kokius duomenis reikia pateikti Tarnybai sprendžiant klausimą dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo. Be to, Tarnyba vertina visus duomenis kompleksiskai, t. y. peržiūrima visa Tarnyboje esama informacija, susijusi su antrinės teisinės pagalbos teikimu konkrečiam pareiškėjui (pateikti dokumentai pagrindžiantys turtinę padėtį, dokumentai susiję su antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidų apmokėjimu, socialinės paramos skyrimu ir kt.), siekiant nustatyti pateiktų prašymų pagrįstumą bei informacijos teisingumą

Nagrinėjamu atveju, Tarnyboje 2021-03-24 elektroniniu paštu buvo gautas Pareiškėjos paklausimas apie Tarnybos galimybes gauti duomenis iš registru, tačiau 2020-10-09 raštu Nr. (12.31) FS-3238, 2020-10-14 raštu Nr. (12.31) FS-3212, 2020-12-02 raštu Nr. (12.31) FS-3753, 2020-12-02 raštu Nr. (12.31) FS-3753, 2021-02-01 raštu Nr. (12.31Mr) FS-276 buvo pateikta visa reikiama informacija ir nurodyta, kokius veiksmus reiktų atlikti norint, jog antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidų mokėjimas būtų išdėstytas dalimis ar, esant būtinybei, būtų sprendžiamas klausimas dėl mokėjimo įvykdymo atidėjimo.

Be to, Tarnyboje 2021-02-15 buvo gautas Pareiškėjos prašymas suteikti antrinę teisinę pagalbą. Pareiškėja, kaip dokumentą, įrodantį teisę gauti teisinę pagalbą, nurodė metinę turto ir pajamų deklaraciją. Duomenų apie socialinės paramos gavimą – nepateikė. Tarnybai patikrinus informaciją Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje apie socialinės pašalpos gavimą, nustatyta, jog duomenų apie Pareiškėjai skirtą socialinę pašalpą nėra. Kiti duomenys apie mokamas kitų rūšių išmokas iš savivaldybės biudžeto nėra žinomi.

Įvertinus metinę asmens pajamų ir asmens (šeimos) turto deklaraciją antrinei valstybės garantuojamai teisei pagalbai gauti už laikotarpį nuo 2020-02-01 iki 2021-01-31 nustatyta, jog ji priskirtina II turto ir pajamų lygiui, t. y. jai gali būti suteikiama 50 procentų valstybės garantuojama ir apmokama teisinė pagalba. Apie tai ji buvo informuota Tarnybos 2021-03-26 sprendimu Nr. (8.4 Mr)TP-21-T-390-2565 (šis sprendimas išsiųstas 2021-03-26 elektroniniu paštu [...]). Pažymėtina, jog pakartotinai įvertinti Pareiškėjos pateikti dokumentai, patikrinta Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje esantys duomenys dėl socialinės pašalpos skyrimo, tačiau, kaip minėta, tokių duomenų nėra. Tarnybos 2021-03-26 sprendimu Nr. (8.4 Mr) TP-21-T-390-2565 Pareiškėja buvo informuota, jog, įvertinus jos pateiktus dokumentus, jai skiriama 50 procentų valstybės garantuojama ir apmokama teisinė pagalba. [...].“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Viešojo administravimo įstatymo (VAI):

11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

6. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Taisyklės):

25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos“;

35 *punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys“;

38 *punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Tyrimui reikšminga Lietuvos Respublikos teismų praktika

7. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT) 2016 m. birželio 1 d. praktikos, taikant VAI normas, apibendrinime yra nurodęs:

„Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą [...]. Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai [...].“

Tyrimo išvados

8. Skunde rašoma, kad VGTPT pareigūnai nepateikė atsakymo į 2021-03-24 dienos Pareiškėjos kreipimąsi.

9. Nagrinėdama pareiškėjų skundus VGTPT, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis VAI ir viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų (šios pažymos 7 punktą).

Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (šios pažymos 7 punktą), tarp jų, ir nuostatų, susijusių su prašymų nagrinėjimu iš esmės.

Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 5, 6 punktai), atsakymus į prašymus viešojo administravimo subjektas (šiuo atveju – VGTPT) parengia atsižvelgdamas į jo turinį, t. y., į prašymą suteikti administracinę paslaugą (išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą) atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į

prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į kitus prašymus atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. Pažymėtina, kad atsakymus į gautus prašymus viešojo administravimo subjektas turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos.

10. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėja 2021 m. kovo 24 d. raštu kreipėsi į VGTPT administraciją prašydama nurodyti, ar VGTPT savo sistemoje mato socialinės paramos teikimą, ir teiravosi, ar reikia užsakyti seniūnijoje tai įrodančią pažymą. VGTPT Seimo kontrolieriui nepateikė duomenų, jog būtent į šį Pareiškėjos kreipimąsi būtų atsakę pagal jo turinį, taigi VGTPT pareigūnai neatsakydami Pareiškėjai pažeidė teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą ir laiku nepateikė atsakymo į Pareiškėjo 2021 m. kovo 24 d. kreipimąsi.

Šios aplinkybės leidžia teigti, kad VGTPT pareigūnai netinkamai išnagrinėjo Pareiškėjos kreipimąsi, Pareiškėjai nepateikė jos kreipimosi turinį atitinkančio atsakymo ir nesilaikė VAI bei Taisyklėse įtvirtintų reikalavimų.

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas yra pagrįstas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl VGTPT pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepateikiant atsakymo / netinkamai atsakant į Pareiškėjos kreipimąsi, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, VGTPT direktorei rekomenduotina:

13.1. pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjos 2021 m. kovo 24 d. kreipimąsi ir pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą;

13.2. imtis priemonių, kad ateityje asmenų prašymai būtų išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo VGTPT dienos bei pareiškėjams teikiami atsakymai būtų aiškūs, išsamūs, pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis bei atitiktų prašymų turinį.

14. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierių Augustiną Normantą pavaduojanti
Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė